

Pikantnosti a fakty k "menejcennosti súdnej rady" - reakcia na článok Jána Mazáka v Denníku N

Publikované: 08. 02. 2024, Marcela Kosová

Mgr. Marcela Kosová, sudkyňa Krajského súdu v Bratislave, členka Súdnej rady SR

Pikantnosti a fakty k „menejcennosti súdnej rady“ - reakcia na článok Jána Mazáka v Denníku N

Dňa 05.02.2024 bol v denníku N publikovaný článok Jána Mazáka ako predsedu súdnej rady a bývalého predsedu Ústavného súdu (čo je k jeho autorovi explicitne uvedené) pod názvom „Deformované legislatívne konanie alebo Je súdna rada menejcenný ústavný orgán ako generálny prokurátor?“

V článku sú uvedené nasledovné „fakty“.

Ján Mazák píše: „Pôvodný návrh novely Trestného zákona (zjednodušujem, lebo legislatívne opatrenia sú, ako je známe, širšie) sa dočkal 89 zmien. Ich kvalita nie je podstatná. Dôležité je, že k nim mal prispieť svojimi pripomienkami aj generálny prokurátor. A tu je jadro problému a ďalšia výrazná devalvácia celého legislatívneho procesu, ktorý sa od počiatku nazýva skrátеныm konaním. Pouvažujeme o niektorých, aj širších aspektoch tohto znehodnotenia. **Odkiaľ sa vzala šanca na pripomienkovanie pre generálneho prokurátora?** ... „Bez ohľadu na to, ako dopadli pozmeňujúce návrhy generálneho prokurátora, vyvstáva mimoriadne závažná otázka. **Ako je možné, že v skrátenom legislatívnom konaní sa v rozpore so zákonom ponúkla možnosť vyjadriť názory na obsah a formu navrhovaných legislatívnych opatrení v oblasti trestného práva iba jednému z účastníkov medzirezortného pripomienkového konania?**„

Ján Mazák si v texte kladie otázku: „Prečo nebola oslovená súdna rada? Podľa zákona o súdnej rade je rada oprávnená zaujímať stanoviská k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov. **Pikantné na tejto pôsobnosti súdnej rady je to, čo si nikto nevšimol. Oprávnenie zaujať stanovisko nie je vylúčené ani v prípade skrátенého legislatívneho konania. Neexistuje žiadny právny dôvod, ktorý by v skrátenom legislatívnom konaní umožňoval osloviť len jeden z mnohých orgánov verejnej moci s požiadavkou na pripomienky, hoci na základe jeho výslovnej požiadavky, a diskriminovať ostatné pripomienkové inštitúcie.**“

Ján Mazák pokračuje. „Nie je známe žiadne ustanovenie platného právneho poriadku, ktoré by ministerstvu spravodlivosti napriek výslovne formulovanému oprávneniu dovoľovalo nepožiadat' o stanovisko súdnu radu. **A neosloviť ju dokonca ani v prípade, že bol takto oslovený generálny prokurátor. Alebo sa niekto nazdáva, že Súdna rada SR by nebola schopná zaujať kvalifikované stanovisko? Asi ťažko, ak sami navrhovatelia argumentujú stanoviskami niektorých členov súdnej rady... O dôvode obídienia rady nevieme nič. A to je súdna rada ústavný orgán sudcovskej legitimacy!**“

Nebudem tu písať o Marošovi Žilinkovi ale o Jánovi Mazákovi

Neviem, koľko krát ešte budem musieť písať reakciu na tvrdenia Jána Mazáka, ktoré nie sú skutkovými tvrdeniami, hoci sa za také vydávajú. Pána predsedu totiž nezastavilo ani rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorým mu bolo vytknuté, že jeho skutkové tvrdenie nezodpovedá skutočnosti (ÚS 446/2021 zo dňa 30.06.2022).

„Odkiaľ sa vzala šanca na pripomienkovanie generálneho prokurátora? Ako je možné, že v skrátanom legislatívnom konaní sa v rozpore so zákonom ponúkla možnosť vyjadriť názory na obsah a formu navrhovaných legislatívnych opatrení v oblasti trestného práva iba jednému z účastníkov medzirezortného pripomienkového konania?“

Kde vzal Ján Mazák informáciu, že generálny prokurátor na základe akejsi ponuky pripomienkoval navrhované zmeny v skrátanom legislatívnom konaní v rozpore so zákonom je pre mňa záhadou. Z verejných zdrojov (napríklad tu <https://dennikn.sk/minuta/3809270/> alebo tu <https://www.postoj.sk/146418/zilinka-ziadal-pellegriniho-aby-za-velke-uplatky-neznizovali-tresty-no-neuspel>) vyplýva, že generálny prokurátor iniciatívne napísal list predsedovi parlamentu, v ktorom sa kriticky vyjadril k niektorým navrhovaným zmenám. Nešlo teda o žiadne zvýhodnenie v rámci legislatívneho procesu alebo o ponuku „iba jednému z účastníkov medzirezortného pripomienkového konania“. Ako vieme (a mal by to vedieť aj pán predseda súdnej rady aj zo svojho predchádzajúceho postavenia predseda ústavného súdu), ak sa zákon prijíma v skrátanom legislatívnom konaní (nech sú dôvody takéhoto postupu akékoľvek), žiadne medzirezortné pripomienkové konanie sa nekoná, a teda nikto nie je jeho účastníkom.

Z verejných informácií teda vyplýva, že **Generálny prokurátor napísal predsedovi parlamentu Petrovi Pellegrinimu list**, v ktorom kritizoval vládny návrh, pretože nové tresty možných páchatel'ov nemusia dostatočne odradiť od páchania trestnej činnosti. Požadoval sprísniť aj paragrafy týkajúce sa korupcie. Reakciou na túto jeho iniciatívu bolo stretnutie s predsedom parlamentu, kde bol pozvaný aj minister spravodlivosti, keďže list bol zaslaný predsedovi parlamentu a nie ministrovi (čo už samo osebe vylučuje, že by sa generálny prokurátor zapojil do akéhosi pripomienkového konania, ktoré prebieha skôr, ako je predložený návrh zákona do parlamentu). Minister spravodlivosti Boris Susko po tomto stretnutí ocenil konštruktívnu a odbornú diskusiu k jednotlivým návrhom novely.

Tak ešte raz

Generálny prokurátor nebol nejakým „zvláštnym“ postupom ako jediný oslovený v rámci akéhosi pripomienkového konania, aby predložil, či už ministerstvu spravodlivosti alebo vláde, svoje pripomienky, a tak by bol oproti súdnej rade privilegovaný. Urobil tak sám z vlastnej iniciatívy v čase, keď boli legislatívne zmeny predmetom rokovania v parlamente. Prečo takto nepostupoval predseda súdnej rady? Prečo nepripravil a nepredložil súdnej rade na schválenie pripomienky k navrhovaným zmenám, ktoré by sa po ich schválení súdnou radou zaslali predsedovi parlamentu?

Pokúsím sa nasvietiť možné odpovede alebo „pikantnosti“

Keď sa prijímala tzv. nová súdna mapa, vtedajšia ministerka spravodlivosti Mária Kolíková zavítala na jeseň 2020 do súdnej rady (po skončení zasadnutia). Hovorila o novej súdnej mape (o ktorej nikto nič nevedel) v inotajoch. Na moju priamu otázku, ako bude vyzerat' nová súdna mapa som dostala odpoveď, že mi to nemôže povedať, lebo by to bolo „politicky nekorektné“ (sic!). Súdna rada nebola oslovená v štádiu priprav zmien (išlo o zásadný materiál, ktorého výsledok sa dotkol, alebo mal dotknúť, takmer každého súdu a sudcu na Slovensku), hoci prekvapivo aj v tom čase existovalo ustanovenie (§ 4 ods. 1 písm. g/ zák. č. 185/2002 Z.z.), podľa ktorého medzi pôsobnosti súdnej rady patrí **zaujímať stanoviská k návrhu koncepčných dokumentov týkajúcich sa súdnictva**, ktoré sa predkladajú na rokovanie národnej rady a vlády. Toto ustanovenie hovorí o tom, že súdna rada má byť účastná už v štádiu koncepcie návrhov a nie až v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Rovnako sa tam nachádza (a nachádzalo) ustanovenie, podľa ktorého medzi pôsobnosti súdnej rady patrí **zaujímať stanoviská k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov** (§ 4 ods. 1 písm. f/ zák. č. 185/2002 Z.z.).

Zaujímalo by ma, kde urobil predseda súdnej rady chybu, keď toto v tom čase nenamietal. Práve naopak. **Pikantné na tom je to**, že vtedy si to pán predseda nevšimol, a keď som to namietala opakovane na viacerých zasadnutiach súdnej rady ja, bolo mi povedané, že veď súdna rada sa zapája v rámci pripomienkového konania. Nebolo ani v tom čase „známe žiadne ustanovenie platného právneho poriadku, ktoré by ministerstvu spravodlivosti napriek výslovne formulovanému oprávneniu dovoľovalo nepožiadat' o stanovisko súdnu radu“. Vtedy to nie len, že nevadilo, ale sa to aj kamuflovalo. **„O dôvode obídienia rady nevieme nič“ doteraz. A nevieme doteraz nič o tom, prečo vtedy predsedovi súdnej rad nevadilo, že je súdna rada „menejcenný orgán“.**

Takže, malo stačiť, že súdna rada zašle pripomienky v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Toto bola tiež len hmla. Súdnemu rade boli zaslané desiatky pripomienok z jednotlivých súdov. Áno, obrátili sa na nás sudcovia. Ako to dopadlo? Na zasadnutí súdnej rady dňa 16.02.2021 boli všetky odignorované (vypočujte si zvukový záznam zo zasadnutia z tohto dňa) a vtedajší podpredseda súdnej rady, ktorý zasadnutie viedol (predseda na zasadnutí prítomný bol) oznámil, že sa bude hlasovať len o tých pripomienkach, ktoré predložili členovia súdnej rady. Výborné, však. Ústavný orgán sudcovskej legitimacy. Dokonca mi pán predseda súdnej rady povedal, že chcem dať hlasovať o všetkých pripomienkach súdov preto, aby som sa zapáčila svojim voličom - sudcom. Komu sa chcel zapáčiť on, nechám na vás. Možno malá nápoveda. Výrok poslanca vtedajšej vládnej koalície Alojza Baránika, na návrh ktorého bol Ján Mazák zvolený parlamentom v roku 2020 za člena súdnej rady. Išlo o výrok na adresu Evy Mišíkovej vymenovanej v roku 2020 vládou za členku súdnej rady. *„Prekáža mi, že nominantka vlády sa nestotožňuje s jej programovým vyhlásením. Vyjadřila sa proti zrušeniu právomoci generálneho prokurátora podľa § 363. Je nelogické, aby sa dala nominovať do takej vysokej funkcie, ak nesúhlasí s časťou programového vyhlásenia vlády, ktoré sa týka tej oblasti“.* Vtedajší poslanec Baránik to povedal v rozhovore so Zuzanou Kovačič Hanzelovou dňa 29.10.2021.

Neprekážalo Jánovi Mazákovi pri odignorovaných pripomienkach súdov a sudcov ani to, že súdna rada má legitimitu, ktorá má základ v sudcoch a nie súdna moc má legitimitu, lebo existuje súdna rada. Schválené pripomienky súdnou radou nájdete v priloženom linku. Je to krátke čítanie.

<https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/7741.pdf>

Ešte niečo

Súdna rada Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa 17.10.2023 pri prerokovaní Správy o právnom štáte schválila uznesenie č. 364/2023, v ktorom upozornila na „nutnosť reformy trestnej politiky štátu, a to najmä zavedením konzistentnej a modernej filozofie trestania založenej na restoratívnej justícii a reagujúcej na v súčasnosti vysoký počet väznených osôb, zabezpečením primeranosti trestov a zabezpečením dodržiavania ľudských práv vo väzenstve“. Tu

<https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/14393.pdf>

„Alebo sa niekto nazdáva, že Súdna rada SR by nebola schopná zaujať kvalifikované stanovisko? Asi ťažko, ak sami navrhovatelia argumentujú stanoviskami niektorých členov súdnej rady.“

Tak neviem. Neviem, prečo nepripravil pán predseda súdnej rady „kvalifikované“ stanovisko a nepredložil ho na zasadnutie súdnej rady na schválenie. A následne, po jeho schválení, predsedovi parlamentu rovnako, ako to urobil generálny prokurátor. Prečo neurobil to, čo so stanoviskom ku konkrétnemu rozhodnutiu námestníka generálneho prokurátora, ktorým postupoval podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Sám ho vypracoval, sám ho zaradil na zasadnutie súdnej rady a sám ho aj obhajoval. To, že neprešlo, je vec hlasovania. Tak dobre, aj neodborných argumentov v ňom uvedených. Ale vtedy pán predseda žiadne mantinely nevidel. A to sme neboli v žiadnom skrátanom alebo neskrátanom legislatívnom konaní. Len sa to tak objavilo.

Aby sa nezabudlo

Pripomeniem na záver časť z vystúpenia Jána Mazáka pred jeho zvolením za predsedu súdnej rady. *„Udržanie sa súdnej rady v ústavnom poriadku predpokladá, že všetky otázky, problémy, výzvy, sa budú riešiť bez zbytočného odkladu, bez alibizmu, **bez vyhovárania sa na iné orgány verejnej moci** a bez toho, aby sa súdna rada uspokojovala len s formálnymi úkonmi.“*